

Bróta upp úr nýggjum

Oddagrein

HUGALIGT er tað, tá einstaklingar, feløg, bygdir og onnur bróta upp úr nýggjum - r oynd nýggjar leiðir fyr i harvið at kunna útvega fleiri arbeidsplass og fáa sam-felagnum fleiri inntøkur. Hetta er ikki nakað nýtt fyr i-brigdi i Føroyum. Onkur heldur - og tað við røttum - at tað kanska alt ov oftani hevur verið brotið upp úr nýggjum her á landi - uttan at nakar hevur hugsað um hvørki fyrireiking ella avleiðingar.

TAD má tó vera ein fyrimurur fyr i eitt samfelag, at her búleikast fólk, sum ikki er u bangin fyr i at royna nakað nýtt. Hyggja vit eftir søguni, so vita vit, at før oyngar hava verið undangongufólk á so nógvum økjum. Vit vóru teir fyrstu at fiska laks og rækjur i Norður-atlantshavi fyr i bert at nevna tvey dømi.

NEYÐIN lærir nakna kvinnu at spinnja sigur orðatakið, og nettup hetta orðatak er eisini eitt prógv um, at neyð ella manglandi arbeiði og inntøkur her á landi hav a tvingað fólk til at royna nakað nýtt. Men okkurt bendi kanska á, at inflatióin kom i hetta i 80-unum, tá hvør Per og Pól fekk studning til hv at tað skuldi vera. Líka mikið, um iløgan fór at verða lonandi ella ikki. At hetta ikki altíð gekk sum „prestur praedikkaði“ hevur so eisini nakað at gera við teir mongu sjálvbestalaðu ráðgevar, sum stungu seg upp sum hundaland i teim-um góðu tíðunum. Ikki altíð vóru útrokningar og met-ingar teirra baseraðar uppá fakta um framtíðar útlit.

EFTIR hesar staðfestingar vór u menn og kvinnur meir a varin at royna nakað nýtt. Hetta bar heldur ikki so væl til longur m.a. tí at grunnurin, sum hevði verið við til at fígga mong tiltøk, skilagóð eins og minni skilagóð, Menningargrunnurin fór i „ommu sína“. Í dag er tað tí bæði ómøguligt og skomm at koma fr am við nýggjum og alternativum uppskotum, sum skulu skapa arbeiði og inntøkur.

MEN tianbetur eru tað enn fleiri, sum hava vilja og dirvi. Vit hava vist á tað áður, at tað i Fuglafirði fínt ein verkætlan, sum skal gera plássíð til pelagiskan miðdepli i Norðuratlantshavi. Og hvat er meira náttúr-ligt enn tað. Men slíkt krevur iløgur og par tur av slíkum iløgum má koma frá sentralum stað og yvir fíggar-lógina eitt nú til slíkt sum havnaútb ygging. Sjáivandi skilja vit landsstýrismannin, tá hann sigur, at komm-unurnar mugu ikki gera iløgur, eru tær illa fyr i. Men hinvegin kann slík tala eisini minna ikki sör t um eitt tveggjað svørð. Tí sigur tú nei til iløgur, so sigur tú eisini nei til framburð, tí tað er u júst iløgur, sum skulu til fyr i at fáa okkum burtur úr nagatódnini. Tí vilja vit harðliga ávara teir politikarar og teir frøðingar, sum i sinum skjaldarmerki hava „Nul iløgur“. Hetta hevur við sær, at skútan Føroyar ikki kemur aftur á rættkjøl men bara fer longur og longur á liðina og til endans koppar. At føroyska skútan kann fáa nakað av olju sum ballast og til framdrift eisini um nøkur ár er gott, men gera vit einki á øðrum økjum til ta tíð, kann skútan verða koppað og søkkin, áðrenn vit koma so langt.

I Suðuroynni leggja nú bátar frá landi við nettup alter n-ativum royndum i kvittanum. Hetta stóð at lesa um her i blaðnum i gjár. Roykja svartkalva umborð og veiða eftir krabba er bert nakað av tí, sum eitt nú suður-oyngar halda kann vera vert at brúka pengar og orku uppá. Somu menn fara eisini at royna eftir tunfiski, nakað, sum føroyingar lítið og einki hava gjørt við.

JÚ vist livir bæði hugflog og áraði millum før oyngar, hóast tey mongu myrku skýggini, sum hava sæst á luftini nú i mong ár. Latíð okkum hava bæði bein á jørdini, men samtiðis taka tey fólk, ið vilja og kunnu nakað fyr i fult og ikki seta teimum forðingar i v egin eitt nú at visa til, at ongar iløgur mugu ger ast. Uttan iløgur er hetta samfelagið dømt deytt at v erða. Hetta er felagsnevnanin fyr i fiskivinnun á sjøggi og á landi. Men iløgurnar mugu vera skilagóðar og væl fyr-i-reikaðar. At tað ber til siggja vit i hesum døgum ítøkilig prógv um, tá eitt nú fuglfirðingar og tvør amenn leggja til brots. Vit eiga at stuðla teimum heldur enn at v era negativ og bera øvund.

Sosialurin

Vágur eftirbátur av politiskum orsökum

Viðmerking
Herger Nielsen
skrivar

Hvør einasta sál, sum býr i sunnaru helvt av Suður-oyinni, hevur i longri tíð undrað seg yvir, hví júst teirra flakavirknið - tað i Vági - varð afturlatið. Nú er so ein persónur lagstur afturat hesum undrandi skara, og er tað eingin minni enn Hendrik Old, lögtings-maður, sum er upphavið til Fiskavirking, og sum hevur fostrað tað, síðani tað kom i eyga.

Um viðurskiptini i Vági sigur hann i Sosialinum: „at nakrir røvarar vildu leggja alt inn undir seg, og ikki torðu at lata virkið i Vági verða opið“.

Løgtingsmaðurin bóklar upp vinir og fíggingar og letur lesaran um at gita sær til, at fíggingin fínt innan-fyr i Fiskavirking. Ivaleyst eru tað fleiri, ið vilja vita meira um hesar „røvarar“, og tá serliga, um so er, hvussu framfalaga millum

hesar, ið Hendrik Old sjálv-ur mundi vera.

Vit vita jú, at fyr i at tryggja endaligu avgerðina við tí afturlatna virkinum i Vági politiskt, leitaði Hend-rik Old næstformannin i Fiskavirking, Edmund Jo-ensen, upp, og bjóðaði hon-um lögmannssessin. Hetta gjørdi hann einar tveir má-aðir aftaná, at hesin sami næstformaður saman við nevnd síni i Fiskavirking hevði lagið virkið i Vági aftur.

Taldist hesin næstforma-ðurin i Fiskavirking millum røvararnar, Hendrik Old rópar seg upp á i dag, so kann hann ikki sjálvur hava verið áðrastaðni enn mitt i rokinum. Sum formaður i Fiskivinnunevndini hevur hann enn tá harafturat havt onkra stripuna meiri enn annar.

Fólk flest, ið vildu gjørt eina roynd at broytt hesa avgerð politiskt, vildu stríðst fyr i fingið ein og hvønn annan føroying enn júst Edmund Joensen til lögmann Føroya.

Men ikki Hendrik Old. Fyr i vágbingar er tað i lötuni sum so líkamikið, hvat slag av monopoli stýrir føroysku flakavinnuni, og i teirra verð merkt ein móguligur húsagangur hjá Fiskavirking ikki nevnt.

Teir hava jú liva sum um i longri tíð. Næsta nosið teir kunnu fáa er nær við, eydn-ast tað einum av monopol-unum at keypa flakavirkið i Vági fyr i lítið og lætt, skræðla teknisku útgerðina burturúr, og lata rovinu standa eftir.

Hinvegin eru heilt onnur perspektiv at siggja i øðrum framleiðslum sum fremm-andur kapitalur hevur fingið eyga á og móguliga fer at gera iløgu i.

I lötuni stríðast monopoli-ni móti hvørjum øðrum. Alment fíggaða monopolið hjá dønnum og Edmundi Jo-ensen, ið letst ikki vilja hava politiska uppleggning, og so monopolið hjá landsstýris-manninum, sum elskar at hata monopol, sum fólk-a-floksmenn ikki eiga. Felags fyr i bæði er, at Framtaks-grunnurin, sum skattgjald-arin heftir fyr i, skal taka um endan.

Hendrik Old gremur seg nú um, at virkið i Vági ikki er opið, so at eisini tað kundi staðið tómt og gapað eftir fleiri 10.000 tals tons av rávøru, sum fara framvið fjaðamannanum til útlens-kað havnir.

Kennir Hendrik Old nakra ábyrgð av, at Føroyar á fiskivinnuøkinum eru at sammeta við eina av grøn-lendsku útróðrartøðunum,

so sum føroyingar kendu tær eftir krigsløk, og hevur hann umhugsað, hvussu lív kann haldast i føroysku flakavirkjunum framyvir. Ella hevur hann umhugsað, hvussu tað ber til, at vinnu-lívmenn ganga i bólkum fyr i at ognar sær tapsgevandi fyr i tøkur, sum upp til fleiri ferðir eru farnar av knór-anum?

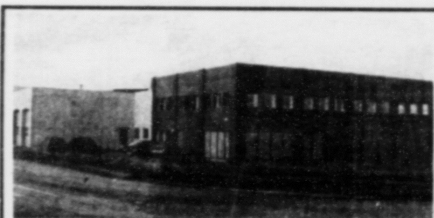
So ótrúligt tað enn kann tykjast, so hava allir ting-mennin i Suðuroynni stuðla Hendrikki Old i at vitlja havt júst Edmund Jo-ensen til lögmann sum takk fyr i, at hann stongdi virkið i Vági.

I summar fór KrF-mað-urin so langt sum at svara útvarpinum, at eisini hann heldur enn fegin valdi Ed-mund Joensen sum sín lög-mann.

Spurður um, hvønn poli-tikk KrF vildi reka saman við Edmundi Joensen, svar-aði hann: „Ja, tað veit je ikki“.

Ikki so nógv at hava tað i, men við hesum fáu orðum varð kortini sagt óendaliga nógv um, hvussu lítið hesir tingmenn skilja av dagsins trupulleikum, og er tí skilið, so sum tað er.

Herger Nielsen

Skrivstovuhøllir

Góð og ljós skrivstovuhøllir við góðum parkeringsviðurskiptum, til leigu á Hoy-víksvegi 65.

Hølini eru 2 á 33 kvm, 1 á 50 kvm og 1 á 80 kvm, hølini kunnu leigast út i einum ella hvør sær.

HJÁ GUNLEIVI Tlf. 12161

SUÐRINGAR!

Vit, sum nú i rættuliga fitta tíð hava fegnast um, hvussu hampiliga hevur gingist at fáa blaðið rætt-stundis til Suðuroyar, fingi rættuligan hvøkk av at frætta, at hís dagsblaðið ikki kom við skipinum mik-u-kvøldið.

Trupulleikin hesuferð var ikki, at tað knípti við tíðini. Blaðið varð, sum úrslit av stríði okkara fyr i júst at røkka suðuroyarskipið, liðugt til avgreiðslu fyrr enn nakrantíð, men ein heilt annar. Við skomm halda vit, at vit blanki skulu viðganga, at ábyrgdin ikki kann leggjast áðrastaðni, enn hjá okkum sjálvum. Gáað varð við útkoyringini rætt og slætt ov illa um broyttu siglingartíðina mikukvøld av Havnini.

Vit kunnu illa vænta treytaleysa fyrigeving fyr i so óneyðugt mistak, men loyva okkum tó at slá fast, at góða skilið, sum nú i rúma tíð hevur valdað við at fingið tykkum blaðið rættstundis, skal standa við - tí umframt at framleiða eitt so toluft blað sum til ber, er hetta avgjørt fremsta mál okkara.

Sosialurin